

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

1959 • 50 • 2009

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

ГОЧЕВ СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 34383/03)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

26 ноември 2009 г.

ОКОНЧАТЕЛНО

26/02/2010

Това решение е окончателно при условията, посочени в чл. 44, ал. 2 от Конвенцията, но може да претърпи редакционни промени.

По делото Гочев срещу България,

Европейският съд по правата на човека (Пето отделение), заседаващ като камера в състав:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *председател*,

Ренате Йегер (Renate Jaeger),

Карел Юнгвирт (Karel Jungwiert),

Райт Марусте (Rait Maruste),

Марк Вилигер (Mark Villiger),

Миряна Лазарова Трайковска (Mirjana Lazarova Trajkovska),

Здравка Калайджиева, *съдии*,

и Клаудия Вестердик (Claudia Westerdiek), *секретар на*

Отделението,

след обсъждане в закрито заседание на 3 ноември 2009 г.,

се произнесе със следното съдебно решение, постановено на същата дата:

ПРОЦЕДУРАТА

1. Делото е образувано по жалба № 34383/03 срещу Република България, подадена в Съда на 22 октомври 2003 г. на основание чл. 34 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи (наричана по-нататък „Конвенцията“) от българския гражданин г-н Георги Стефанов Гочев (наричан по-нататък „жалбоподател“).

2. Жалбоподателят се представлява от адвокат М. Маринов, практикуващ във Варна. Българското правителство („Правителството“) се представлява от своя агент – г-жа Рая Николова от Министерството на правосъдието.

3. Жалбоподателят твърди, че свободата му на придвижване, гарантирана от член 2 на Протокол № 4 към Конвенцията, е била незаконно ограничена.

4. На 25 януари 2008 г. председателят на Пето отделение решава да съобщи жалбата на Правителството. В съответствие с член 29 § 1 от Конвенцията също така е решено жалбата да се разгледа по същество едновременно с разглеждането на нейната допустимост.

ФАКТИТЕ**I. ОБСТОЯТЕЛСТВАТА ПО СЛУЧАЯ**

5. Жалбоподателят е роден през 1958 г. и живее във Варна. Следвал е висше образование, специалност „Международни икономически отношения“.

1. Изпълнително дело № 14113/2001

6. На 3 април 2001 г. Софийски районен съд, сезиран от дружеството В., издава изпълнителен лист срещу жалбоподателя на основание запис на заповед. Паричното задължение е в размер на 55 331,03 лева (BGN) (или около 28 230 евро (EUR)), плюс законната лихва. Разноските за производството са в размер на 1 108 лева (около 565 евро).

7. На 2 октомври 2001 г. дружеството В. се обръща към съдия-изпълнител с искане на жалбоподателя да бъде наложена забрана да напуска страната.

8. На 2 ноември 2001 г. съдия-изпълнителят предлага на директора на Служба „Български документи за самоличност“ („директорът“) да отнеме паспорта на жалбоподателя. Това искане се основава на член 76, точка 3 от Закона за българските документи за самоличност от 1998 г. (параграфи 34 – 37 по-долу), който е предвиждал възможността на физически лица, имащи задължения в размер по-голям от 5 000 лева (около 2 550 евро) към други физически или юридически лица, да се забрани да напускат страната.

9. На 12 ноември 2001 г. жалбоподателят е поканен да представи доказателства, че е предложил обезпечение на кредитора си.

10. С решение от 21 декември 2001 г. директорът, позовавайки се на член 76, точка 3 от Закона за българските документи за самоличност от 1998 г. и по предложение на съдия-изпълнителя, налага предложената мярка за неопределен срок. Той нарежда да бъде отнет паспорта на заинтересованото лице и забранява на компетентните власти да му издават нов паспорт.

11. Жалбоподателят подава жалба в съда, аргументирайки се, че вътрешното законодателство позволява налагането на тази мярка само в случай, че съществуването на паричното задължение е предварително установено по съдебен ред, със силата на присъдено нещо. Той изтъква, че щом като задължението му произтича от запис на заповед, в неговия случай това условие не е изпълнено.

12. На 30 май 2002 г., след направено искане от жалбоподателя, директорът се обръща към съдия-изпълнителя, за да поиска становището му относно възможността за вдигане на забраната за напускане на страната, като посочва, че заинтересованото лице е представило доказателства, че е предложило обезпечение на своя кредитор. С писмо от 11 юли 2002 г. съдия-изпълнителят отговоря, че жалбоподателят не е изплатил задълженията си, не е предложил обезпечение и следователно е уместно да се продължи прилагането на въпросната мярка.

13. С решение от 11 февруари 2003 г. Върховният административен съд отхвърля жалбата на жалбоподателя. Върховното съдилище счита, че изпълнителният лист, издаден от съд, представлява достатъчно съдебно признаване на въпросното парично задължение. Също така съдът отбелязва, че жалбоподателят не е предоставил обезпечение на

кредитора си, не разполага с имущество на стойност, равна на тази на паричното му задължение, и не е представил доказателства относно евентуалното прекратяване на изпълнителното производство.

14. Жалбоподателят подава касационна жалба.

15. С решение от 21 юли 2003 г. петчленен състав на Върховния административен съд отхвърля жалбата и възпроизвежда мотивите на предишната инстанция.

16. На 7 май 2008 г. съдия-изпълнителят предлага на директора да отмени решението от 21 декември 2001 г. с мотива, че тъй като кредиторът не е поискал нови мерки за изпълнение в продължение на повече от две години, изпълнителното производство е прекратено.

17. Въпросното решение е отменено на 17 май 2008 г.

2. Изпълнително дело № 371/99

18. На 25 октомври 1999 г. Карловският районен съд, сезиран от дружеството Б., издава изпълнителен лист срещу жалбоподателя на основание друг запис на заповед. Това парично задължение е в размер на 17 531 лева (около 8 765 евро).

19. С молба от 20 февруари 2002 г. дружеството Б. иска да бъде наложена мярка за забрана за напускане на страната по отношение на жалбоподателя. Неговият представител изтъква, че жалбоподателят е успял да продаде някои от вещите си, по-специално леките автомобили. Той уточнява, че дружеството Б. е успяло да из земе един недвижим имот от жалбоподателя, но цената му била много по-ниска от размера на паричното му задължение.

20. На 5 март 2002 г. съдия-изпълнителят, сезиран от дружеството Б., поисква да бъде наложена мярка за забрана за напускане на страната на основание член 76, точка 3 от Закона за българските документи за самоличност от 1998 г. Към същата дата размерът на лихвата за забава е достигнал 7 421 лева (около 3 786 евро).

21. С писмо от 25 април 2002 г. жалбоподателят е информиран за намерението на директора да приложи исканата мярка. Той е поканен да представи доказателства, че е предложил обезпечение на кредитора си.

22. С решение от 27 май 2002 г. директорът, позовавайки се отново на член 76, точка 3 от Закона за българските документи за самоличност от 1998 г. и на предложението на съдия-изпълнителя, нарежда да бъде отнет паспорта на заинтересованото лице и забранява на компетентните органи да му издават нов паспорт за неопределен срок.

23. Жалбоподателят обжалва в съда. Той уточнява, че според него забраната да напуска страната е лишена от законово основание, че има намерение да направи прихващане на паричното си задължение към дружеството Б., че е предоставил обезпечение и че е изплатил част от задължението си.

24. С решение от 29 декември 2002 г. Върховният административен съд отхвърля жалбата на жалбоподателя. Върховното съдилище

приема, че установяването по съдебен ред на дадено парично задължение по смисъла на член 76, точка 3 от Закона за българските документи за самоличност от 1998 г. може да бъде резултат от съдебно решение, което няма силата на пресъдено нещо, за разлика от решението за издаване на изпълнителен лист. Останалите аргументи, изтъкнати от жалбоподателя, са отхвърлени като необосновани или неуместни.

25. Жалбоподателят подава касационна жалба.

26. На 23 април 2003 г. петчленен състав на Върховния административен съд потвърждава атакуваното решение.

27. Страните се съгласяват, че заинтересованото лице е свободно да напусне страната след 17 май 2008 г.

3. Други релевантни факти

28. Дъщерите на жалбоподателя, Т. Г. и М. Г., са родени съответно през 1986 и 1997 г.

29. На 19 декември 2001 г. Софийски районен съд се произнася с решение за развод между жалбоподателя и С. Г., майката на децата му. Отглеждането на двете момичета е поверено на С. Г. На жалбоподателя се присъжда правото да ги посещава два уикенда в месеца и два пъти по четиринадесет дни по време на зимната и лятната ваканции.

30. След това С. Г. се устройва във Великобритания заедно с двете деца. От месец септември 2003 г. Т. Г. и М. Г. живеят постоянно в тази страна, където тръгват на училище.

31. Колкото до жалбоподателя, той създава на 5 март 1999 г. в Петербург клон на дружеството с ограничена отговорност „Унивекс” ООД, в което е съдружник. Той посочва, че през 2002 г. руският пазар е станал стабилен и се е отворил към българските продукти. Забраната да напуска територията на България му е попречила да развие своята търговска дейност в Русия, която изисквала постоянното му присъствие на място.

32. На 12 март 2002 г. жалбоподателят, представител и единствен съдружник на еднолично дружество с ограничена отговорност „Геомарк” ЕООД, подписва договор с руско дружество за продажба на български козметични продукти и продукти за почистване. Стойността на този договор е 500 000 щатски долара (USD), а срокът му е до 31 декември 2004 г. Договорът предвижда, наред с останалото, че жалбоподателят трябва да легализира продаваните продукти пред руските власти.

33. На 29 юли 2002 г. купувачът и жалбоподателят подписват изменение относно изпращането на продукти на стойност 10 114,28 щ. д. Бидейки в невъзможност да отиде в Русия, за да легализира стоките, жалбоподателят впоследствие се оттегля. Причините за оттеглянето му се приемат като форсмажорно обстоятелство от другата страна по договора и не се налага жалбоподателят да плаща неустойки. Тъй като

забраната за напускане на страната е в сила до края на действието на договора, последният не е изпълнен. Жалбоподателят посочва, че той е очаквал да спечели двадесет процента от стойността на направените поръчки.

II. ПРИЛОЖИМО ВЪТРЕШНО ПРАВО И ПРАКТИКА

1. Законът за българските документи за самоличност от 1998 г.

34. Законът за българските документи за самоличност – „Законът от 1998”), в сила от 1 април 1999 г., предвижда, че компетентните органи на Министерството на вътрешните работи могат да наложат забрана за напускане на страната на физическо лице, което има парично задължение, „установено по съдебен ред”, на стойност над 5 000 лева (около 2 550 евро) към други физически или юридически лица (член 76, точка 3 във връзка с параграф 1, точка 5 от допълнителните разпоредби на Закона от 1998 г.). Освен това към съответния момент законът е предвиждал две други мерки, а именно отнемане на паспорт и отказ да се издаде паспорт на длъжника.

35. Тези превантивни мерки не могат да бъдат наложени, ако длъжникът предостави обезпечение на кредитора си или ако притежава имущество на стойност, която е достатъчна, за да покрие задължението му (член 76, алинея 3).

36. Върховният административен съд счита, че определението, с което съдът издава изпълнителен лист на основание запис на заповед, представлява съдебно установяване на паричното задължение по смисъла на Закона от 1998 г. (вж., наред с други, Решение № 8907 от 23.11.2001 г. по адм. д. № 4766/2001 г., Решение № 6937 от 07.07.2003 г. по адм. дело № 4150/2003 г.).

37. От друга страна, Върховният съд счита, че административният орган, който налага забрана за напускане на страната, упражнява право на преценка относно целесъобразността на тази мярка (Решение № 10998 от 09.12.2005 г. по адм. дело № 4980/2005 г., Решение № 10908 от 08.11.2007 г. по адм. д. № 7909/2007 г.). В този смисъл съдилищата следва да се ограничат до проверка дали законовите условия, предвидени в Закона от 1998 г., са налице.

2. Търговският закон, Законът за задълженията и договорите, Гражданския процесуален кодекс от 1952 г. и новият Граждански процесуален кодекс

38. Отговорността на задълженото лице по запис на заповед се погасява с тригодишна давност от датата на падежа (член 531 от Търговския закон). Давността се прекъсва с предприемане на действия за принудително изпълнение, като от прекъсването на давността започва да тече нова давност (членове 116 и 117 от Закона за задълженията и договорите).

39. Ако в продължение на две години вискателят не поиска извършването на изпълнителни действия, изпълнителното производство трябва да се прекрати (член 330 от Гражданския процесуален кодекс от 1952 г.). Тази разпоредба е възпроизведена по сходен начин от член 433 от новия Граждански процесуален кодекс, в сила от 1 март 2008 г.

ПРАВОТО

I. ОТНОСНО ТВЪРДЯНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 2 ОТ ПРОТОКОЛ № 4 КЪМ КОНВЕНЦИЯТА

40. Жалбоподателят твърди, че е нарушено правото му да напуска страната, предвидено в член 2 от Протокол № 4 към Конвенцията. Тази разпоредба гласи следното:

„1. Всеки, който се намира на законно основание на територията на дадена държава, има право свободно да се предвижда и свободно да избира своето местожителство в пределите на тази територия.

2. Всеки е свободен да напусне пределите на всяка държава, включително и на своята.

3. Упражняването на това право не подлежи на никакви ограничения, освен на тези, предвидени в закона и необходими в едно демократично общество в интерес на националната или обществената сигурност, за поддържане на обществения ред, за предотвратяване на престъпления, за защитата на здравето и морала или на правата и свободите на другите.

4. Правата, признати в параграф 1, могат да бъдат също така предмет на ограничения в определени зони. Ограниченията трябва да са въведени в съответствие със закона и оправдани от гледна точка на обществен интерес в едно демократично общество.”

A. Допустимост

41. Съдът констатира, че това оплакване не е явно необосновано по смисъла на член 35 § 3 от Конвенцията. Той отбелязва, от друга страна, че то не е недопустимо на други основания. Следователно трябва да бъде обявено за допустимо.

B. По същество

42. Жалбоподателят счита, че превантивните мерки, предвидени в Закона от 1998 г., са били неприложими в неговия случай. Според него националните съдилища са приложили неправилно съответните законови разпоредби, тъй като съществуването на неговите парични задължения не е било установено от решения със силата на пресъдено нещо. По-специално той поддържа, че един изпълнителен лист,

издаден на основание запис на заповед, не може да бъде приравнен на акт със съдебно признаване на паричните му задължения. Следователно той счита, че паричните му задължения не са били „установени по съдебен ред”. Жалбоподателят стига до заключението, че наложената му мярка не е била „предвидена от закона”.

43. Правителството счита, че мярката за забрана за напускане на територията е била наложена при спазване на действащото законодателство, че е била насочена към опазването на правата на другите и е била необходима за реализирането на тази цел.

44. Съдът припомня, че член 2 от Протокол № 4 към Конвенцията гарантира правото на свобода на движение, което съдържа правото да бъде напусната една страна и да се получи разрешение за влизане в друга. Всяка една мярка, която ограничава това право, трябва да бъде предвидена от закона, да преследва някоя от законните цели, изброени в параграф 3 от посочения член и да постига справедлив баланс между общия интерес и правата на индивида (*Бауман срещу Франция (Baumann c. France)*, № 33592/96, § 61, ЕСПЧ 2001-V, и *Ринер срещу България*, № 46343/99, § 109, 23 май 2006 г.).

45. Съдът отбелязва, че в дадения случай никой не оспорва реалността на нарушението на правата, предоставени на жалбоподателя по член 2 на Протокол № 4.

46. Що се отнася до законосъобразността на тази мярка, Съдът припомня постоянната си практика, съгласно която изразът „предвидена от закона” изисква не само инкриминираната мярка да има законова основа във вътрешното право, но визира и качеството на въпросния закон: той трябва да бъде достъпен за гражданина и предвидим по отношение на последствията (*Ротару срещу Румъния (Rotaru c. Roumanie)* [ГК], № 28341/95, § 52, ЕСПЧ 2000-V). За да отговаря на условието за предвидимост, законът трябва да обявява с достатъчна точност условията, при които една мярка може да бъде приложена, с цел да позволи на засегнатите лица да контролират поведението си, като ползват при необходимост пояснителни съвети.

47. Съдът отбелязва, че изразът „установени по съдебен ред” е давал възможност за различни интерпретации по време на приемането на Закона от 1998 г. В този смисъл, доколкото жалбоподателят съобщава за липса на яснота и предвидимост на член 76, точка 3 от посочения Закон, Съдът припомня, че отговорността за тълкуването и прилагането на вътрешното право пада на първо място върху националните власти и по-специално върху съдилищата. Той констатира, че в дадения случай Върховният административен съд има постоянна практика по отношение на тази разпоредба. При тези обстоятелства Съдът счита, че дори в даден момент да е довело до известна степен на несигурност, двусмислието, повдигнато от заинтересованото лице, не би могло само по себе си да доведе до заключението, че намесата не е била предвидима до степен да бъде несъвместима с принципа за законност, предвиден в член 2 от

Протокол № 4 (вж. *Ринер*, горещитирано, § 112, и, *mutatis mutandis*, *Бейелер срещу Италия* (*Beyeler c. Italie*) [ГК], № 33202/96, § 109, ЕСПЧ 2000-I). Освен това съществуването на установено с изпълнителен лист парично задължение е можело да бъде оспорено пред съда.

48. Съдът също така счита, че налагането на мярка като тази в дадения случай има за задача да гарантира интересите на кредиторите, което по принцип се явява преследване на законна цел в интерес на запазване правата на другия.

49. Що се отнася до пропорционалността на наложеното заради неплатени парични задължения ограничение, Съдът припомня, че тя е оправдана, доколкото преследва законната цел да гарантира възстановяването на въпросните парични задължения (*Напьяло срещу Хърватска* (*Napijalo c. Croatie*), № 66485/01, §§ 78 – 82, 13 ноември 2003). Дори и оправдана в началото, една мярка, ограничаваща свободата на придвижване на дадено лице, може да стане непропорционална и да наруши правата на това лице, ако в продължение на дълъг период се продължава автоматично (*Луордо срещу Италия* (*Luordo c. Italie*), № 32190/96, § 96, ЕСПЧ 2003-IX, *Фьолдеш и Фьолдешне Хайлик срещу Унгария* (*Földes et Földesné Hajlik c. Hongrie*), № 41463/02, § 35, ЕСПЧ 2006-..., и *Ринер*, горещитирано, § 121).

50. При всяко положение вътрешните власти имат задължението да следят за това, всяка една намеса в правото на дадено лице да напуска своята страна да бъде от началото и през цялата ѝ продължителност оправдана и пропорционална с оглед на обстоятелствата. Те не могат да удължават за продължителен период мерките, ограничаващи свободата на придвижване, без периодично да изследват дали същите са оправдани (*Ринер*, горещитирано, § 124, и *Фьолдеш и Фьолдешне Хайлик*, горещитирано, § 35). Този контрол нормално трябва да е осигурен най-малкото от съдебната власт, тъй като тя предлага най-добрите гаранции за независимост, безпристрастност и правилност на процедурите (*Сисанис срещу Румъния* (*Sissanis c. Roumanie*), № 23468/02, § 70, 25 януари 2007). Обхватът на съдебния контрол трябва да позволява на съда да държи сметка за всички елементи, в това число и тези, свързани с пропорционалността на ограничителната мярка (вж., *mutatis mutandis*, *Льо Конт, Ван Лювен и Де Мейер срещу Белгия* (*Le Compte, Van Leuven et De Meyere c. Belgique*), 23 юни 1981, § 60, серия А № 43).

51. Обръщайки се към обстоятелствата по случая, съдът констатира, че забраната за напускане на страната е наложена на жалбоподателя за първи път на 21 декември 2001 г. Тази мярка е отменена на 17 май 2008 г. Следователно тя е останала в сила в продължение на шест години и четири месеца.

52. Съдът отбелязва, че страните не са предоставили точна информация относно развитието на изпълнителните производства, мотивирали ограничаването на свободата на придвижване на

жалбоподателя. Вследствие на това е невъзможно да се прецени дали характерът на действията, предприети от властите и кредиторите за покриване на паричните задължения, е адекватен или не, както и какъв е бил капацитетът на жалбоподателя да изпълни паричните си задължения към кредиторите си. Тези обстоятелства също така не са обсъдени в решенията на вътрешните власти. Всъщност директорът е мотивирал своите решения с наличието на молба от съдия-изпълнителя, докато вътрешните съдилища са се задоволили да констатира в решенията си, че жалбоподателят не разполага с вещи на стойност, равна на размера на паричното му задължение, и че не е предложил обезпечение на кредиторите си. Вследствие на това Съдът не може да се произнесе по въпроса, дали налагането и продължаването на това ограничение за толкова дълъг период е било обективно оправдано от целта, състояща се в гарантиране изплащането на паричното задължение.

53. От друга страна, Съдът счита, че фактите по случая оставят впечатлението, че жалбоподателят от самото начало е подложен на мярка с автоматичен характер. Всъщност въпросната мярка е наложена от директора, без той да поиска обяснения от жалбоподателя относно личното му положение или относно обстоятелствата по неплащането на паричните му задължения, и без тези въпроси да са изследвани в решението му. Ако е вярно, че ефикасността на една превантивна мярка често залага на бързината на нейното прилагане, това не освобождава компетентния вътрешен орган от задължението да събере съответната информация, след като мярката е наложена. В дадения случай жалбоподателят просто е поканен да уточни, преди директорът да се произнесе решението си, дали е предоставил обезпечение на кредиторите си. Съдът е на мнение, че административният орган не е взел предвид цялата приложима информация, за да се увери, че ограничаването на свободата на придвижване на жалбоподателя е оправдана и пропорционална мярка с оглед на обстоятелствата по случая.

54. На следващо място Съдът изтъква, че решенията на директора да наложи забрана за напускане на страната са били обект на преглед от страна на Върховния административен съд дотолкова, доколкото върховното съдилище се счита компетентно да се произнесе относно възможността за налагане на такива мерки (параграф 37 по-горе). Съдът е на мнение, че обхватът на съдебния контрол също не отговаря на изискванията на член 2 от Протокол № 4 (параграф 50 по-горе).

55. Колкото до въпроса дали вътрешните власти са изпълнили задължението си да преразглеждат редовно мерките, ограничаващи свободата на придвижване на жалбоподателя, Съдът констатира, че никакво преразглеждане на спорните мерки не е направено след потвърждението от Върховния административен съд на решенията на директора на Служба „Български документи за самоличност“ (параграфи 15 и 26 по-горе).

56. Вярно е, че жалбоподателят не е уточнил дали е искал от директора на службата да вдигне въпросните мерки, след като Върховният административен съд е произнесъл решенията си. Все пак предвид това, че забраната за напускане на страната, както изглежда, не е можела да бъде вдигната, освен ако не бъдат платени паричните задължения, не се предостави достатъчна гаранция или, както е в дадения случай – не бъде прекратено изпълнителното производство, Съдът счита, че жалбоподателят не може да бъде държан отговорен, че не се е възползвал от тази възможност.

57. С оглед на тези разсъждения Съдът счита, че заинтересованото лице е било подложено на мерки с автоматичен характер, без никакво ограничение на техния обхват и продължителност (*Ринер*, горесцитирано, § 127). Той стига до заключението, че българските власти не са изпълнили задължението си, произтичащо от член 2 на Протокол № 4 към Конвенцията, да следят всяка една намеса в правото на дадено лице да напуска страната си да бъде от началото и през цялата ѝ продължителност оправдана и пропорционална с оглед на обстоятелствата. Предвид това заключение Съдът не счита за необходимо да се занимае с въпроса дали прилагането на мярката за ограничаване свободата на напускане на страната поради парични задължения към физически лица може да се оправдае с високия размер на въпросните задължения, или с тяхното голямо значение за кредитора, както например е случаят със задължението за издръжка.

Следователно е налице нарушение на правото на жалбоподателя на свобода на предвижването, гарантирано от член 2 § 2 от Протокол № 4.

II. ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

58. Съгласно чл.41 от Конвенцията,

„Ако Съдът установи нарушение на Конвенцията или на Протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевщата страна.”

A. Вреди

59. Жалбоподателят претендира 150 000 евро (EUR) за понесени имуществени вреди, които според него произтичат от пропуснати ползи, свързани със забраната да напуска територията на България. Той поддържа, че ако клонът на неговото дружество „Унивекс” ООД в Русия е можел да развие търговската си дейност, реализираната печалба би била по 6 000 евро на година или 36 000 евро за периода, засегнат от забраната. Той счита също така, че договорът за продажба на козметични и почистващи продукти, подписан през 2002 г., е можел да му донесе 114 000 евро. Накрая, той иска и законната лихва върху тези суми, считано от датата на подаване на жалбата.

60. Жалбоподателят претендира също 50 000 евро за неимуществени вреди. Той изтъква, че поради забраната да напуска територията на страната не е можел да вижда дъщерите си след заминаването им за Великобритания, въпреки факта, че е разполагал с много широко право на посещение. Накрая той твърди, че работата и репутацията му пред търговските му партньори в чужбина е била опетнена.

61. Правителството счита, че претенциите на жалбоподателя са неоснователни.

62. Съдът не открива достатъчна причинно-следствена връзка между констатираното нарушение и твърдените имуществени вреди. По-специално той счита, че жалбоподателят не е привел убедителни доказателства, че присъствието му е било незаменимо за изпълнението на договора, подписан през март 2002 г. Съдът отбелязва също, че констатацията за нарушение на задължението на държавата да изследва пропорционалния характер на ограничителната мярка на свободата на придвижване на жалбоподателя не е равнозначна на констатация, че тази мярка е напълно неоправдана. Затова Съдът отхвърля иска за имуществени вреди. От друга страна, той счита, че е уместно да присъди на жалбоподателя 5 000 евро за неимуществени вреди.

Б. Разноски

63. Жалбоподателят претендира 1 934 евро за разноски направени пред Съда, от които 1 534 евро за адвокатски хонорар и 400 евро за пощенски разходи, преводи и легализация на документи. За възнаграждение на адвоката си той иска също така разликата между сумата от 1 534 EUR и равностойността на двадесет и пет процента от сумите, присъдени му за имуществени и неимуществени вреди. Представя споразумение за адвокатски хонорар и фактури за другите разходи.

64. Правителството намира тези суми за прекомерни.

65. Съгласно практиката на Съда всеки жалбоподател има право на възстановяване на разноски само доколкото е доказал, че те са действително и по необходимост направени и са в разумен размер. В конкретния случай, като взе предвид документите, с които разполага, и горепосочените критерии, Съдът намира за разумна сумата от 1 500 EUR за всички разноски и я присъжда на жалбоподателя.

В. Лихва за забава

66. Съдът счита за уместно лихвата за забава да се основава на лихвения процент по пределното кредитно улеснение на Европейската централна банка, към който следва да се добавят три процентни пункта.

ПО ИЗЛОЖЕНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ СЪДЪТ
ЕДИНОДУШНО:

1. *Обявява* жалбата за допустима;
2. *Постановява*, че е налице нарушение на член 2 от Протокол № 4 към Конвенцията;
3. *Постановява*
 - а) ответната държава да заплати на жалбоподателя в рамките на три месеца от датата, на която решението влезе в сила в съответствие с член 44 § 2 от Конвенцията, следните суми, които да бъдат обвърнати в български лева по курса, приложим към датата на плащането им:
 - i. 5 000 EUR (пет хиляди евро) плюс всички данъци, които могат да бъдат наложени, за неимуществени вреди,
 - ii. 1 500 EUR (хиляда и петстотин евро) плюс всички данъци, които могат да бъдат наложени на жалбоподателя, за разноси ;
 - б) от датата на изтичане на гореспоменатия срок до изплащането се дължи проста лихва върху горепосочената сума в размер, равен на ставката на пределното кредитно улеснение на Европейската централна банка по време на просрочения период, плюс три процентни пункта;
4. *Отхвърля* останалата част от претенцията за справедливо обезщетение.

Изготвено на френски език и съобщено писмено на 26 ноември 2009 г. съгласно член 77 §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Клаудия Вестердик
Съдебен секретар

Пеер Лоренцен
Председател